

רע"פ 4005/14 - שמואל חיון נגד מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה

בית המשפט העליון

רע"פ 4005/14

לפני: כבוד השופט ס' גוברמן

המבקש: שמואל חיון

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 12.5.2014 בע"פ 2125-04-14 שניתן על ידי כבוד השופטים: ד' ברלינר - נשיאה, ג" קרא - סג"נ ומ' סוקולוב

בשם המבקש: עו"ד נחום הופטמן

בשם המשיבה: עו"ד עדי שגיא

החלטה

בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (הנשיאה ד' ברלינר, סגן הנשיא ג" קרא והשופטת מ' סוקולוב) בע"פ 2125-04-14 מיום 12.5.2014 בגדרו התקבל ערעור המשיבה על זיכוי המבקש מעבירת לכלוך רשות הרבים והשלכת פסולת ופסולת בנין ברשות הרבים בהכרעת דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו ועל קולת העונש שנגזר עליו

עמוד 1

בגין העבירות בהן הורשע בגזר דינו של בית משפט השלום בתל אביב-יפו (השופט ש' בקר) בת"פ 11-01-26807 מיום 26.12.2013 ומיום 20.2.2014.

רקע והליכים

1. ביום 6.1.2011 הוגש נגד המבקש ונגד טל ארד (להלן: ארד או הנהג) כתב אישום, לפיו המבקש הפעיל כעשר שנים עסק שמשמש כתחנת מעבר לפסולת בניין, בשטח פתוח. בשטח האמור הצטברה פסולת בכמות עצומה, כך שבפועל שימש המקום גם כאתר לסילוק פסולת בניין. את כל אלה עשה ללא רישיון או היתר לכך וללא התשתית הנדרשת לאתר כאמור על פי הדין, תוך שהוא משתמש במשאיות שהיו בבעלותו, שליטתו או שהוזמנו על ידו. ארד, שעבד אצל המבקש, היה נהג משאית פסולת בניין. ביום 27.8.2009 נצפו המבקש וארד על ידי נציגי המשרד להגנת הסביבה כשהם נכנסים למשאית בכניסה לאתר, נכנסים עימה אליו ומשליכים בו פסולת רבה שהייתה בה. בסיוורים נוספים באותה התקופה נצפתה כמות גדולה של פסולת בניין חשופה ומוטמנת באתר. המשרד להגנת הסביבה שלח למבקש התראות שונות, אך גם חודשים לאחר מכן לא החל הניקיון באתר. בגין מעשים אלה הואשם המבקש בעבירת עיסוק ללא רישיון או היתר זמני לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן: חוק רישוי עסקים) וצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשנ"ה-1995; בעבירת ניהול תחנת מעבר לפסולת ללא התשתיות והדרישות הקבועות בדין, לפי חוק רישוי עסקים ותקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת), התשנ"ח-1998; בעבירת אי נקיטת אמצעים למניעת זיהום אוויר וריח בלתי סבירים מתחנת מעבר לפסולת, לפי תקנות למניעת מפגעים (מניעת זיהום אוויר וריח בלתי סבירים מאתרים לסילוק פסולת), התש"ן-1990 וחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961; ובעבירות הרלבנטיות לענייננו, שתי עבירות של לכלוך רשות הרבים והשלכת פסולת ופסולת בניין ברשות הרבים, לפי סעיפים 13(א) ו-13(ב)(1) (א) יחד עם סעיף 2 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן: עבירת לכלוך רשות הרבים; להלן: חוק שמירת הניקיון) (ומהן עבירה אחת גם יחד עם סעיף 4(א) לחוק שמירת הניקיון). ארד הואשם בעבירה אחת של לכלוך רשות הרבים.

2. לאחר ניהול הוכחות הרשיע בית משפט השלום ביום 26.12.2013 את המבקש במרבית העבירות שיוחסו לו, וזיכה אותו מעבירות לכלוך רשות הרבים. גם ארד זוכה מעבירה זו. כיוון שעניינם של הערעור והבקשה שלפניי הוא זיכוי של המבקש ועונשו, לא ארחיב לעניין העבירות בהן הורשע. עם זאת, לנוכח הרלבנטיות של עניינו של ארד לטענות המבקש, אפרט באשר להכרעת הדין בעניינו. בית משפט השלום קבע שבהתנהלות השוטרים שהגיעו ביום 27.8.2009 לאתר כדי לתעד את השלכת הפסולת נפל מחדל חקירה, והוא שאף שאחד מהם היה חמוש במצלמה והיה אמור לצלם את השלכת הפסולת, הוא לא עשה כן, ואילו השוטר השני שמטרתו הייתה "לתפוס על חם" את המבקש וארד, אמר בעדותו כי לא ראה את השלכת הפסולת. אף שהשוטר שנדרש לצלם את השלכת הפסולת, טען שראה את השלכתה, בית משפט השלום קבע כי לא הייתה סיבה שלא לצלם את השלכת הפסולת, והדבר מעיד על כך שכלל לא נצפתה השלכה. עוד עמד בית משפט השלום על הגיונם של דברים, וקבע שלא ייתכן שאחד מהשוטרים ראה את ההתרחשות והשני פספס אותה לחלוטין, כפי שטענה המשיבה, וכי פער הזמנים בין הגעתם לאתר לא מאפשר את פספוסה המוחלט של השלכת הפסולת, ולמצער היה צריך השוטר השני לראות את סוף הפעולה, מה שלא קרה על פי עדותו. על כן, זיכה את ארד ואת המבקש מעבירת לכלוך רשות הרבים שמקורה ביום 27.8.2009. באשר לעבירה הנוספת של לכלוך רשות הרבים, בה הואשם המבקש בלבד, ולא התייחסה לתאריכים קונקרטיים, טען המבקש כי חלה התיישנות בעניינה, שכן חוק שמירת הניקיון קובע התיישנות בת שנתיים לעבירות. בית משפט השלום קבע כי לא ניתן לייחס תאריכים קונקרטיים ולא ברור מתי כלל התרחשה השלכת הפסולת האמורה. אף שהמבקש הודה במעשים, מצא בית משפט השלום לזכותו מחמת הספק בשל שאלה זו. ביום 20.2.2014 ניתן

גזר דינו של המבקש. לאחר שצעד בית משפט השלום לפי המתווה שקבע המחוקק בתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) השית על המבקש קנס בסך של 30 אלף ש"ח וחודשיים מאסר על תנאי.

3. המשיבה לא השלימה עם זיכויים של המבקש ושל ארד ועם העונש שהושת על המבקש, וערערה על הכרעת הדין וגזר הדין לבית המשפט המחוזי. הודעת הערעור של המשיבה הוגשה לאחר מתן גזר הדין, גם בעניינו של ארד, אף שבעניינו שלו נדרשה להגישו לאחר הכרעת הדין שזיכתה אותו. לכן, עובר לדיון, הודיעה המשיבה כי היא מושכת את ערעורה על הכרעת הדין בעניינו של ארד. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, קיבל בית המשפט המחוזי ביום 12.5.2014 את הערעור על שני ראשיו. באשר להכרעת הדין, מצא בית המשפט המחוזי כי בהודעתו במשטרה המבקש הודה בקרות המעשים בתאריך 27.8.2009, וקבע שהיעדר התייעוד במצלמה אין בו כדי לכרסם במשקל הודעה זו. באשר לגזר הדין, קיבל בית המשפט המחוזי את טענות המשיבה באשר לקולת העונש, הן מפני שהמבקש הורשע בעבירה נוספת והן מפני שהעבירות האחרות נעברו לאורך שנים, ובביצוען הוא פגע באיכות הסביבה באזור, וקבע כי הקנס שיושת על המבקש יעמוד על 120,000 ש"ח.

הבקשה והתשובה לה

4. הבקשה מופנית בעיקרה כלפי הרשעת המבקש בבית המשפט המחוזי ובשולי הדברים טוען הוא גם באשר להחמרת עונשו. לעניין ההרשעה, טוען המבקש כי הורשע באחריות לעבירה מבלי שקיימת עבירת מקור, שכן מבצעה, הנהג, זוכה. לטענתו זו שאלה משפטית עקרונית. עוד טוען הוא שהורשע מכוח אחריות שילוחית, בהיותו מעבירו של הנהג, אלא שזה זוכה, ולכן אין מקום להרשיעו, וגם זו לטענתו שאלה משפטית עקרונית. לגופה של ההכרעה, טוען המבקש כי בית המשפט המחוזי התעלם מנימוקיו של בית משפט השלום לזיכוי, תוך שהוא מפרט את הפגמים שנפלו בעדויות ובדו"חות הפעולה של שוטרים. באשר לעונשו, טוען המבקש כי בית המשפט המחוזי לא התחשב בטענות ההגנה לעניין זה, לרבות רישיון עסק מאוחר שקיבל, הודעת מפקחת מטעם המדינה בה נכתב שלא מסרה למבקש צו התראה כי הוא ניקה את האתר לשביעות רצונה וכן מסמכים באשר למצבו הכלכלי.

5. ביום 8.6.2014 ביקשתי את תגובת המשיבה. בתגובתה מיום 21.7.2014 טוענת המשיבה כי דין הבקשה להידחות על הסף, הן משום שאינה מעוררת שאלה משפטיות החורגת מעניינו של המבקש והן לגופו של עניין. המשיבה עומדת על כך שהמבקש הואשם בכתב האישום כשותף לביצוע העבירה באחריות ישירה, ולא בעבירה של אחריות של נושא משרה בתאגיד, שמקורה בסעיף 15 בחוק שמירת הניקיון, והיא עבירה עצמאית שיסודותיה העובדתיים אחרים. עוד טוענת המשיבה כי אף אם היה מורשע המבקש לפי סעיף 15 לחוק שמירת הניקיון, הרי שאין בזיכוי של ארד כדי לסייע לו שכן היסוד העובדתי של עבירה זו אינו מותנה בביצוע העבירה על ידי עובד התאגיד ולא בהרשעתו, אלא בהפרת חובת הפיקוח של נושא המשרה על עובדיו. עוד היא טוענת שממילא, חזרתה בה מערעורה בעניינו של ארד טכנית ונבעה מאיחור במועד, ואין ללמוד ממנה לעניינו של המבקש. באשר לטענות המערער לעניין הראיות ולעניין העונש סבורה המשיבה כי יש לדחותן משום שאינן מהוות עילה למתן רשות ערעור, והן משום שהכרעות בית המשפט המחוזי מבוססות ומנומקות היטב.

דיון והכרעה

6.

דין הבקשה למתן רשות ערעור להידחות. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם כן המקרה מעלה סוגיה או טענה בעלת חשיבות כללית, משפטית או ציבורית, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)), או אם ישנם שיקולי צדק ייחודיים בנסיבות המקרה (רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)).

7.

בסעיף 7 לכתב האישום נכתב כי "ביום 27.08.09 נערך סיור של נציגי המשרד להגנת הסביבה בסמוך למתחם ובמהלכו נצפו הנאשמים כשהם נכנסים בנסיעה למתחם במשאית עמוסה...", ומהעבירות בהן הואשם המבקש ביחס לאירוע מיום 27.8.2009 עולה כי לא יוחסה למבקש אחריות של נושא משרה בתאגיד אלא אחריות של מי שהיה בעל הרכב או האחראי לרכב ממנו הושלכה פסולת (לפי סעיף 4(א) לחוק שמירת הניקיון). ברגע שנקבע שפסולת הושלכה מהרכב (לפי סעיף 2 לחוק שמירת הניקיון), לא נדרשת על פי סעיף 4(א) לחוק הניקיון הרשעתו של הנהג כדי להרשיע את בעליו של הרכב או האחראי עליו. לפיכך, אף שייתכן שהטענותיו המשפטיות העיקריות של המבקש לעניין הרשעתו עשויות להוות סיבה למתן רשות ערעור, הן אינן רלבנטיות לענייניו ודין להידחות, משום שאין קשר בין עניינו של הנהג לעניינו שלו, וזיכויו של הנהג אינו משנה את מצבו המשפטי של המבקש.

8.

באשר לטענותיו לעניין התייחסות בית המשפט המחוזי לממצאי בית משפט השלום, דין להידחות נוכח ההלכה שנהוגה בבית משפט זה לפיה טענות עובדתיות שקשורות במהימנות וממצאים אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור (ראו: רע"פ 2202/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 להחלטתי (10.6.2014)). אף לגופו של עניין, בית המשפט המחוזי ביסס את קביעותיו על ממצאי המהימנות של בית משפט השלום והפך את הכרעתו על בסיס שיקולי ההיגיון שהובילו לזיכויו. זהו כידוע, אחד מהחריגים המוכרים שמאפשרים לערכאת הערעור להתערב בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית (ראו למשל: ע"פ 398/89 מנצור נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לחוות דעתו של השופט ג' בך (19.1.1994); ע"פ 3250/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 3-4 לפסק דינו של השופט (כתארו אז) א' גרוניס (12.1.2012)). לדעתי, אין מקום להידרש לערעור נוסף בהכרעות מסוג זה של ערכאת הערעור.

9.

גם דין של טענות המבקש לעניין עונשו, להידחות. ככלל, טענות לעניין העונש אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור, אלא בנסיבות של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה (ראו: רע"פ 7201/97 בשירי נ' היועץ המשפטי לממשלה (11.12.1997)). בעניינו של המבקש מדובר בהחמרה מנומקת, שאף שאין ספק שמשמעותה הכלכלית ניכרת, היא ראויה לנוכח חומרת העבירות בהן הורשע המבקש ונסיבות ביצוען, לרבות משכן והפגיעה שהסב המבקש בביצוען לאיכות הסביבה באזור.

10.

סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ל' באב התשע"ד (26.8.2014).

ש ו פ ט